

Ondersteuning aan cluster 1 en 2 leerlingen in het reguliere onderwijs

Ervaringen van ouders en leerlingen

Dr. Anke de Boer
Rijksuniversiteit Groningen
Contact: anke.de.boer@rug.nl

Dr. Ed Smeets
KBA Nijmegen
Contact: e.smeets@kbanijmegen.nl

Passend onderwijs

- > Passend onderwijs → cluster 1 en 2
- > Cluster 1: leerlingen met een visuele beperking
  - 0,2% van de totale leerlingpopulatie in regulier onderwijs
  - Ondersteuning vanuit Bartiméus of Visio
- > Cluster 2: leerlingen met een auditieve beperking of taalontwikkelingsstoornis (TOS)
  - 0,5% van de totale leerlingpopulatie in regulier onderwijs
  - Ondersteuning vanuit stichting Siméa

Onderwijsarrangementen

- > Landelijke systematiek voor indicatiestelling (CvO)
- > Instellingen gebudgetteerd
- > Ondersteuning vanuit cluster 1:
  - Licht, standaard, intensief, zeer intensief
- > Ondersteuning vanuit cluster 2:
  - Licht, medium (beide reg.), intensief (so)

Regulier onderwijs

- > Leerprestaties en welbevinden: auditieve beperking
  - Woordenschat en begrijpend lezen minder goed dan leeftijdsgenoten
  - Acceptatie en vriendschappen minder goed dan leeftijdsgenoten
- > Impact van ondersteuning
  - Weinig over bekend

Onderzoeksvragen

- > Hoe ziet de ondersteuning eruit aan leerlingen met een visuele of auditieve beperking of TOS?
- > Wat zijn de ervaringen van ouders en leerlingen met de ondersteuning die geboden wordt?
- > Wat is volgens ouders en leerlingen de impact van de ondersteuning op de leerprestaties en het welbevinden?

Onderzoeksopzet (1)

- > Kwalitatief onderzoek met semigestructureerd interviewleidraad (N= 17)

	PO	VO
Visuele beperking	2	6
TOS	3	--
Auditieve beperking	2	1

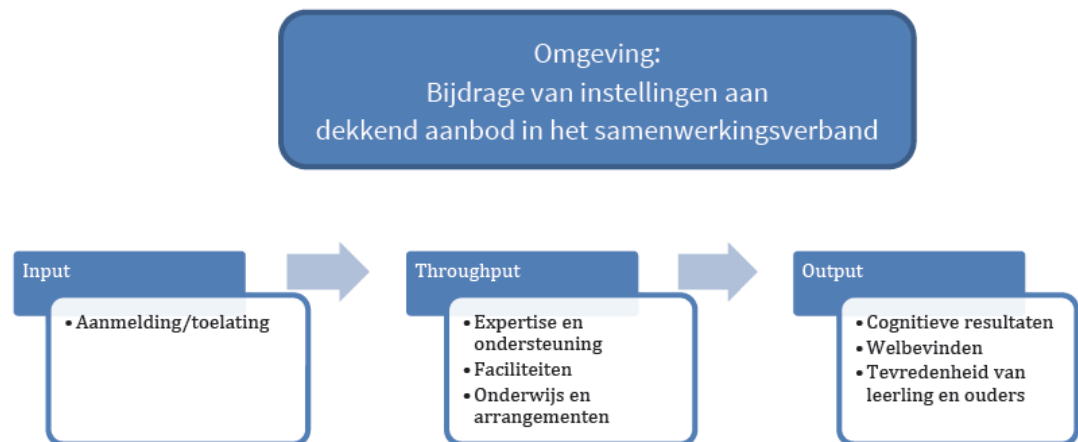
- > 3 kritische ouders (van elk type beperking één)

Onderzoeksopzet (2)

Interviewleidraad

- Aanvraag van extra ondersteuning;
- Uitvoer en kwaliteit van ondersteuning;
- Impact van ondersteuning op de leerling – leerprestaties en welbevinden

Figuur 1.1 - Input-throughput-outputmodel voor de ondersteuning in het regulier onderwijs

Resultaten 1: ondersteuning ab-er

- > Maatwerk
  - Verschillende vormen van ondersteuning
  - Afhankelijk van invulling van ab-er
- > Ondersteuning ab-er gericht op:
  - Hulpmiddelen: braille- leesregel, loep, braille- boeken, microfoon-gebruik
  - Aanpassingen: zoals inrichting lokaal, gymnastiek
  - Voorlichting/instructie: lerarenteams voorlichten, pre-teaching leerling
  - Sociaal-emotionele ontwikkeling: acceptatie beperking, contact leeftijdsgenoten
  - Leerprestaties: voortgang monitoren

Resultaten 1: ondersteuning leraar

- > Afhankelijk van inzet en betrokkenheid leraar
- > Budget soms gebruikt voor extra formatie
- > Vaak extra instructietijd
- > Aanpassen van teksten/boeken
- > Aanpassen instructie

De Harmpje Visserschool is onderdeel van de Rehoboth-vereniging waarbij zeven scholen zijn aangesloten. Om leerlingen met extra ondersteuning een plek te geven op een basisschool dichtbij huis, hebben vier van de scholen binnen de vereniging een eigen 'specialiteit'. De Harmpje Visserschool heeft als specialiteit 'taalontwikkeling'. Dit betekent dat er naast de 'gewone' klassen zogenaamde 'integratieklassen' zijn. Deze klassen bestaan uit ongeveer twintig kinderen, waarvan vijf kinderen extra ondersteuning nodig hebben op het gebied van taal. De ondersteuning gebeurt in principe binnen de groep, met behulp van co-teaching. Bij co-teaching staan twee leerkrachten voor de klas: een van de reguliere school en een uit het speciaal onderwijs. Dit worden 'expertise-leerkrachten' genoemd, die nauw met de leerkrachten van de school samenwerken. Het onderwijsniveau is in een integratieklas hetzelfde als binnen de andere groepen.

Resultaten 2: ervaringen

- > Ouders en leerlingen zijn positief over de ondersteuning
- > Indicaties bij TOS leerlingen elke 2 jaar; veel bureaucratie en onzekerheid voor ouders
- > Ouders betrokken bij begeleidingsplan (opp)
- > Verdeling van financiële middelen niet altijd duidelijk
- > Betrokkenheid ab-er lijkt bij cluster 1 duidelijker/hoger te zijn dan bij cluster 2

Resultaten 2: ervaringen

- > Verbeter/aandachtspunten:
  - Organisatie rondom hulpmiddelen (cluster 1)
  - Duidelijke richtlijnen over eisen van een vak
  - Ouders veel initiatief tonen

Resultaten 3: impact

- > Volgens ouders en leerlingen draagt de ondersteuning bij aan de leerprestaties
- > Door voortgangsgesprekken houdt ab-er vinger aan de pols
- > Voor sociaal-emotionele problemen (bijv. acceptatie van de beperking) wordt soms doorverwezen naar een psycholoog

Kritische ouders

Ouders zijn ontevreden over:

- > De inzet van (financiële) middelen
- > Het beheer van budgetten door de instellingen
→ teveel macht
- > Te weinig ondersteuning
- > Onbegrip van leraar t.a.v. beperking

Conclusie

- > Ondersteuning = maatwerk
- > Ouders en leerlingen zijn over het algemeen tevreden over de ondersteuning
- > Ondersteuning draagt bij aan leerprestaties en sociaal-emotionele ontwikkeling
- > Passend onderwijs weinig verandert voor cluster 1 leerlingen
- > Inzet arrangementen meer gevolgen voor cluster 2 leerlingen

rijksuniversiteit
groningen

faculteit gedrags- en
maatschappijwetenschappen

orthopedagogiek

Evaluatie
Passend Onderwijs

Bedankt voor jullie aandacht!

Vragen of meer informatie over het evaluatieprogramma
passend onderwijs?

Kijk op: www.evaluatiepassendonderwijs.nl

